

2017-04-05

Regeringen
Miljödepartementet
103 33 Stockholm

e-post: m.registrator@regeringskansliet.se
e-post m.remisser-energi@regeringskansliet.se

YTTRANDE FRÅN FORTUM SVERIGE AB

Yttrande avseende Energikommisionens betänkande Kraftsamling för framtidens energi (SOU 2017:2).

Energikommissionens slutbetänkande består av tolv förslag och trettio bedömningar. Fortum är i grunden positiv till utredningens förslag och ser slutbetänkandet som ett väl genomarbetat och viktigt underlag för utvecklingen på den svenska energimarknaden.

I vårt yttranden utgår vi från förslagen och bedömningarna för att beskriva vår position.

Målet år 2040 är 100 procent förnybar elproduktion. Det är ett mål, inte ett stoppdatum som förbjuder kärnkraft och innebär inte heller en stängning av kärnkraft med politiska beslut.

Omställningen till 100 procent förnybar elproduktion bör genomföras till lägsta möjliga samhällsekonomiska kostnad och utan att klimatpåverkande utsläpp ökas. En väl fungerade handel med utsläppsrätter inom ramen för EU ETS är enligt vår mening det effektivaste sättet att upprätthålla befintlig kolsnål produktion och samtidigt bana väg för nya investeringar. I dagsläget är landbaserad vindkraft den billigaste produktionen att bygga, vilket banar vägen mot ett 100 procent förnybart produktionssystem utan behov av subventioner.

Sverige ska år 2030 ha 50 procent effektivare energianvändning jämfört med 2005. Målet uttrycks i termer av tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten

I det 100 procent förnybara energisystem som nu växer fram kommer den centrala frågeställningen inte vara hur mycket energi som används utan när den används och för vilka ändamål. Fortum förespråkar i stället ett mål för hur tillgänglig effekt används d.v.s. effekt effektivitet. Det viktigaste är dock att mål om energieffektivisering inte motverkar ett optimalt effektutnyttjande. Givet att ett mål för energieffektivitet nu sätts är det viktigt att målet är uttryckt som ett intensitetsmått, vilket ger möjlighet för en ekonomisk tillväxt.

2017-04-05

Elcertifikatsystemet ska förlängas och utökas med 18 TWh nya elcertifikat till

Fortum är i grunden skeptiskt till att med subventioner ytterligare öka på överskottet av elproduktion, bland annat eftersom detta skapar lönsamhetsproblem för den redan existerande produktionen inte minst den befintliga vindkraften. För det fall att ytterligare 18 TWh elcertifikat tillkommer fram till 2030 så delar Fortum Energimyndighetens uppfattning att kvotkurvan ska vara baktung så att investeringarna i ny produktion i huvudsak hamnar mot slutet av perioden. Utöver detta anser vi att mogen teknik såsom landbaserad vindkraft inte ska subventioneras, eftersom vindkraften i dagsläget är det produktionssätt som har lägst kostnader och därmed är det som i första hand kommer att byggas även utan subventioner när behov av ny produktion föreligger.

Energimyndigheten får i uppdrag att tillsammans med olika branscher formulera sektorsstrategier för energieffektivisering. Sektorsstrategierna kommer att tas fram av Energimyndigheten tillsammans med olika branscher och utgör därmed inget mål som fastställs av riksdagen.

I det energisystem som nu växer fram blir optimal användning av tillgänglig effekt viktigare än energieffektivisering. Det är därför viktig att åtgärder för energieffektivisering inte motverkar ett effektivt utnyttjande av tillgänglig effekt.

Anslutningsavgifterna till stamnätet för havsbaserad vindkraft bör slopas. Formerna för detta bör dock utredas närmare.

Subventioner till ny elproduktion påverkar förutsättningarna för marknadsbaserade investeringar i ny produktion. För det fall att subventioner ändå förekommer bör de vara utformade så att de inte favoriserar en bestämd teknik exempelvis havsbaserad vindkraft. Om det är effektivare att bygga landbaserad vindkraft så ska detta göras i första hand. Subventioner bör endast användas för att möjliggöra satsningar på ny teknik.

Principerna om förutsättningarna för planering av nya kärnkraftreaktorer (proposition 2008/09:163) kvarstår.

Kärnkraften är en ren och säker energikälla. Därför är det ur ett samhällsperspektiv rimligt att möjliggöra byggande av framtida kärnkraftreaktorer under förutsättningar att det kan ske på marknadsmässiga villkor d.v.s. utan subventioner från samhället.

2017-04-05

Skatten på termisk effekt avvecklas stegvis under en tvåårsperiod med start 2017

Kärnkraften är i dag central för ett stabilt elsystem med låga utsläpp. Därför är det avgörande att kärnkraften får möjlighet att verka i systemet på sina egna meriter med i huvudsak samma förutsättningar som övriga produktionsslag.

Placeringsreglementet i kärnavfallsfonden ska förändras så att placeringsmöjligheterna utökas från och med starten på nästa treårsperiod 2018.

Kärnkraftens ägare har i dag det fulla ekonomiska ansvaret för den kommande avvecklingen. Med dagens begränsande placeringsregler, riskerar fonden under vissa tider att drabbas av negativ avkastning. Utökade placeringsregler kommer över tid att säkerställa en högre avkastning vilket både minskar ägarnas kostnader i form av avgifter till fonden och i förlängningen även statens eventuella risk.

Sverige ska ha moderna miljökrav på svensk vattenkraft, men där prövningssystemet utformas på ett sätt som inte blir onödigt administrativt och ekonomiskt betungande för den enskilde i förhållande till den eftersträlvade miljönyttan.

En effektiv miljöanpassning av vattenkraftens villkor kräver en väl fungerande dialog mellan vattenkraftens aktörer d.v.s. verksamhetsutövare och ansvariga myndigheter inom vattenförvaltningen. I dagsläget borde fokus i första hand ligga på att säkerställa processen för utarbetande av den nationella prövningsplanen och en översyn av vattenförvaltningen. Först när detta är på plats kan behovet av förändrad lagstiftning aktualiseras. Utöver detta bör miljöbalken förtydligas så att domstolarna får möjlighet att ta hänsyn till miljön från ett globalt perspektiv.

Fastighetsskatten på vattenkraft ska sänkas till samma nivå som för de flesta övriga elproduktionsanläggningar, det vill säga 0,5 procent. Skatten sänks stegvis under en fyraårsperiod med start 2017.

Vattenkraften är redan i dagsläget helt avgörande för ett väl fungerande elsystem och dess betydelse förväntas öka i framtiden när mer intermittant kraft kommer in i systemet. Det är därför centralt att vattenkraften kan bedrivas under likvärdiga förutsättningar som annan elproduktion.

2017-04-05

Det ska utredas hur förenklingar och anpassningar kan ske av befintliga regelverk och skattelagstiftning för att underlätta för nya produkter och tjänster inom energieffektivisering, energilagring och småskalig försäljning av el till olika ändamål samt elektrifieringen av transportsektorn.

Utveckling av nya produkter och tjänster för effektivisering, energilagring och elektrifiering av transportsektorn sker effektivast på en väl fungerande marknad i samspel mellan kunder och företag. Därför är det avgörande att utforma regelverk och eventuellt stöd på ett sådant sätt att största möjliga grad av konkurrens- och teknikneutralitet nås.

Ett särskilt energieffektiviseringsprogram för den elintensiva svenska industrin, motsvarande PFE, bör införas givet att man kan hitta ansvarsfull finansiering.

I det energisystem som nu växer fram blir optimal användning av tillgänglig effekt viktigare än energieffektivisering. Det är därför viktigt att åtgärder för energieffektivisering inte motverkar ett effektivt utnyttjande av tillgänglig effekt.

En utredning bör tillsättas för att brett utreda vilka eventuella hinder som kan finnas för att möjliggöra en tjänsteutveckling vad gäller aktiva kunder och effektivisering. Utredningen bör undersöka vilka ekonomiska och andra styrmedel, exempelvis vita certifikat, som är effektivast för att öka effektiviseringen både ur energi- och effekthänseende.

Möjligheten att utnyttja kundernas efterfrågefleksibilitet har stor betydelse för hur väl vi kan integrera mer intermitterande förnybar kraft i elsystemet. I dag saknas tillräckliga ekonomiska incitament för många kunder att bidra med att anpassa sin förbrukning i förhållande till tillgänglig produktion, detta gäller framförallt hushållen. Ett sätt att öka incitamentet är att förändra skatten så att den får en styrande effekt i bristsituationer utan att det totala skatteuttaget för kunderna ökar. Vi ser även att timavräkning är ett viktigt steg för att kunna utforma nya intressanta produkter för slutkonsumenten. Vi har erfarenhet av detta från Finland, där timavräkning infördes för drygt två år sedan.

Finansiering av den slopade skatten på termisk effekt och sänkningen av fastighetsskatten föreslås ske genom en höjning av energiskatten. Elintensiv industri ska undantas.

Det är en rimlig princip att fiskala skatter på energi flyttas från produktion till konsumtion.

2017-04-05

I Europa och i Sverige förs en bred diskussion om vilken framtida elmarknadsmodell som ska användas. Det finns inget skäl att i det korta perspektivet ändra den befintliga marknadsmodell Sverige och Norden använder. Däremot är det rimligt att över tid föra en bred diskussion om den framtida marknadsdesignen.

Den nordiska elmarknaden, som baseras på principen om energy-only, är i dag väl fungerande och kan anses utgöra en förebild i EU:s strävanden för att bygga upp en gemensam inre europeisk energimarknad. Vi ser att det finns ytterligare steg att ta för att öka marknads funktionssätt bl.a. genom att korta budtider och få en ökad integration mellan balans- och frekvensmarknaderna. Ett ökat nordisk samarbete med transmissionsplanering och eventuell effektreserv kan bidra till en positiv utveckling av marknaden utan behov av större ingrepp. Omfattande ingrepp i den nordiska marknaden minskar framtida möjligheter att upprätthålla och utveckla energisystemet på marknadsmässiga villkor utan subventioner.

Fortum Sverige AB:s handläggare i detta ärende är Jens Bjöörn,
tel. 0702-98 41 25, e-mail: jens.bjoorn@fortum.com

Med vänlig hälsning

FORTUM SVERIGE AB

Per Langer
VD Fortum Sverige AB